

Etter krigen

- 13 år etter at krigen sluttet i Bosnia er det fortsatt sår å lege.
- 20. september skrev Sunnmørsposten om rettsoppgjøret som pågår.
- Forrige helg traff vi Azra fra Ålesund hos hennes besteforeldre i Sarajevo.
- Samtidig pågikk det sjette Rosenkurset i Bosnia.
- I dag fortsetter serien med flere som var barn under krigen.
- 11. og 18. oktober kan du lese nye, sterke skildringer.

Rosenmetoden

- Handler om at kroppen har sitt eget språk.
- Gir mulighet for dyp avspenning gjennom berøring.
- Kroppen gir bare slipp på det den er rede til.
- Grunnleggeren Marion Rosen er fysioterapeut.
- 94 åringen praktiserer fortsatt.

KILDE: WWW.ROSENMETODEN.NO

Randi Humlen Lund (t.v) får takk fra de bosniske deltakerne Selena og Lejla (t.h.).

Eneste norske

- Rosenterapeut Randi Humlen Lund fra Ålesund var med som frivillig under Rosenkurset i Fojinica forleden.
- Hun var eneste norske deltaker i den skandinaviske ledergruppen.
- Randi er spesielt glad for at så mange unge, bosniske menn vil lære metoden.

En spontan flukt fra Bosnia berget Kenan. Han slapp fra fangetransporten som ved et mirakel. Nå er han tilbake med Rosenmetoden i bagasjen.

SARAJEVO. Enkle berøringer får krigsminner opp i dagen. Samlingene er det rene fredsverkstedet. Nylig deltok Kenan Maglajlija samtidig som han tolket i Fojinica, en times biltur unna Sarajevo. Snart er han ferdig utdannet rosenterapeut.

– Balkan kan dra nytte av berøringer som åpner opp det kroppen har gjemt, men ikke glemte, tror han og håper på å bidra til å bygge bro mellom mennesker. For Kenan vil så gjerne være med å gi noe tilbake til landet han forlot som 13 åring. Gjennom seks samlinger over tre år har han deltatt på Rosenkurs i Sarajevo. Han bor i Stockholm, men besøker Bosnia straks han får en sjanse.

Tilbake til mai 1992. Til krigen som nærmet seg. Flyktningene strømmet til Goradze, øst i Bosnia, der han bodde. Farlige situasjoner oppstod stadig. I siste øyeblikk før deres by ble angrepet, bestemte Kenans foreldre seg for å få barna i sikkerhet. Sjølv tenkte de å dra tilbake for å jobbe. Det ble det aldri noe av.

Stengt ute. – Vi var 12 slektninger fordelt på seks biler. Rundt oss var andre på flukt. Vi hørte historier om misbrukte kvinner. Om mødre og søstre som ble voldtatt og slått. Hatet var ikke til å begripe, sier Kenan som beskriver seg sjøl som ikke aktivt praktiserende muslim. Han forteller om stengte vegger ut av hjembyen. Om en pappa som kjente rette folk. Målet var bare fire mil unna. Stadig ble de stoppet av militære. Sigaretter ble betaling for å slippe gjennom.

– Vi brukte å leke ved blokken hvor jeg vokste opp. Sparket fotball i en sluse mellom en brannstasjon og gata vår. Mens vi var der inne, kom det til trefninger. Vi var så redde. Bare løp og løp. De kastet håndgranater for å skremme. Ingen ble skadde. Løsningen ble å reise til en serbisk slektning. Da min pappa ringte neste morgen for å si at han ble forsinket, lød de første

granatene. Så kom et skuddregn, før samtalen ble brutt. Da forstod de voksne at nå var vi virkelig på flukt. Nå gjaldt det å komme seg unna.

Det ble en tid med syn som enda dukker opp som flashbacks i hodet til Kenan. Om kveldene kunne de se himmelen farges rød av eksplosjonene i retning deres by. Helikoptre fløy over dem.

Modig mor. – Militære biler passerte oss. Lastet med døde mennesker de skulle begrave, forteller Kenan. Alvoret lyser av den ellers så muntre unge mannen. Han minnes hvor utrygge de folte seg. For soldatene holdt rede på hvor muslimer bodde. Derfor måtte de videre etter en måned.

– Mamma var så modig. Hun gikk rett på da vi trengte tillatelse til å passere ei bru mot Serbia. Der og da var vi så nært helvete det er mulig. Soldatene tok fra oss alt. Bil og bagasje. Vi var fanger på veg mot en krigsleir.

Nåde. Toget kjørte gjennom svarte natta. Vaktene drakk seg fulle. Da toget stansa ved en stasjon, hoppet vi av alle tolv. Neste morgen kom vi oss på toget til Makedonia. Uten penger eller pass. Kontrolløren viste nåde. Ved grensen nektet de å ta i mot

Nylig var Kenan Maglajlija med på sin sjette Rosen-samling i Bosnia. Flere unge menn vil lære metoden.

Kenan (29) tolket også under kurset i Fojinica utenfor Sarajevo.

oss. Da de ville sende oss tilbake, truet mamma med å kaste ett og ett barn under toget. Det var bedre enn å snu. De desperate truslene slapp oss gjennom, sier Kenan.

Skopje ble neste stopp. Nøden var stor blant flyktningene, men de var så lykkelige for bare å være der. I live.

Sverige. Hans familie ville videre til Sverige. Der fantes en slektning som kanskje kunne hjelpe.

– Vi lånte penger til bussbillett fra Makedonia til Ystad. Vi hadde vært på flukt i to og en halv måned. Tennishallen vi ble plassert i virket utrolig rein og fin. Vi pantet tomme bokser og handlet for pengene. Noen flyktninger var ærlige som oss. Andre var kjeltringer.

Kenan legger ikke noe i mellom. Vi får høre om et flyktningehotell med folk fra mange

land. Som Irak, Somalia og Bosnia. En gang var det en festival i nærheten og de brukte fyrverkeri. Alle ble vettskremt. Å bo slik var som å være fisker i et akvarium, i følge 29 åringen. Det tok tid til å bli trygg nok til å bevege seg rundt. Neste flyktningemottak bød på en liten leilighet for familien på fire. De begynte på skolen. Skulle lære seg svensk.

– Der i den svenske skolen, begynte livet på nytt. Men jeg lærte så kjapt at jeg ble forflyttet. Til en riktig snobbeskole. Det ble både og. Bare jeg var flyktning. At jeg dukket opp på et skoleball i lånt smoking var som å være med i en slags film, sier han med et stort smil.

Skjebnen. Kenan snakker om livet som et «øde». Om skjebnen som dro ham mot forskjellige valg. Livet roet seg rundt familien. Han sparte penger til bil, utdannet seg innen elektrofag. De

Flyktet fra

FOTO: KRISTIN MARIDAL

startet innsamlinger for Bosnia. Og unge Kenan lengtet og kjente en sorg over alt som var gått tapt. Gjennom moren møtte han en blind mann. En fysioterapeut kalt Vephija. Det ble vendepunktet. Han var rosenterapeut og anbefalte Kenan gå på kurs.

– I starten var jeg skeptisk. Skjønte ingenting. Klarte ikke slappe av, visste ikke hvordan. Men etter sjetten behandling åpna det seg. Jeg ble imponert over en metode som behandler kroppen fysisk, helt inn i sjelen. Som kan påvirke et menneske totalt. Da jeg startet var det gått 13 år siden jeg kom til Stockholm. Et møte med grunnleggeren Marion Rosen ble et veldig løft for meg.

Ferdig. Jeg bestemte meg for å fullføre utdanningen. Ofte har jeg jobbet om natta og tatt kurs på dagtid. Så langt har jeg gitt 200 av 350 behandling som

«Balkan kan dra nytte av berøringer som åpner opp det kroppen har gjemt, men ikke glemt»

KENAN MAGLAJLIJA

Kontraster i Fojinica.

kreves i praksisåret. Målet er å være ferdig rosenterapeut i februar 2009. Mitt mål er å bruke metoden som et middel til å løse på vonde knuter som mange har på innsiden.

KRISTIN MARIDAL
kristin.maridal@smp.no

Krigen ut av kroppen

De er unge og glade. Utenpå. Men inni raser en uro.

VILJESTERKE. Over en tekopp i en sliten kafe i Fojinica deler seks unge sine erfaringer. De deltar alle på kurs i Rosenmetoden. Kontrastene er store. Latter byttes mot et stort alvor. Caroline (25) og Taina bor i Stockholm. De vegrer seg nesten mot fakta fra krigen. Små setninger rommer tragedier.

Haris (24) er yngst. Sammen med sin far ble han tatt til fange av serbiske soldater, og satt i krigsleir. Bare åtte år gammel gikk han fem mil herfra. Helt til Sarajevo. Til en hemmelig tunnel som slapp folk inn og ut av byen. Nå vil Haris bli rosenterapeut. Han har tatt den laveste graden på utdanningen, som er på nivå med videregående skole.

Rizlen (30) og Edina (29) bor begge i Sarajevo og utdanner seg på universitetet. Rosenmeto-

«Min far og farbror ble skutt samme dag. Sju dager senere døde bestefar av sorg»

EDINA FRA MOSTAR

den sammen med fysioterapeuti har de god tro på. Kenan er også fra Bosnia, bosatt i Stockholm og snart ferdig ut-

dannet i metoden som handler om at kroppen

har sitt eget språk.

Taina er sjukepleier mens Caroline er soneterapeut. De har fått venner de aldri skal glemme. Kurset over seks dager er det sjetten i Bosnia. De som bor i landet får delta gratis.

Blodbad. Edina forteller at hun bodde et lite sted nært Mostar da krigen startet i 1992. Situasjonen var grusom. Sammen med Rizlen som bodde midt i Mostar, snakker hun om to slags kriger. Først muslimer mot serbere. Så den bosniske og kroatiske arme mot serbere. Mange mistet livet.

– Min far og farbror ble skutt samme dag. Sju dager senere døde bestefar av sorg, forteller Edina. Ansiktet blir helt nakent når ordene kommer. Så får hun masken på igjen. Tenner en ny røyk som roer nervene.

Forsoning. Rundt bordet snakker de lavmælt om politikere som startet blodbadet. Men også om at mange tilgir nå, og at folk lærer seg å leve sammen. Alle har de håp om at Rosenmetoden skal være med å lege sår i sinnene.

– Jeg kjenner meg skyldig fordi jeg hadde det så bra i min oppvekst, sier Caroline. Men Rizlen drar kjapt noe positivt fram. Jenta med det knall røde håret og den flotte sangstemmen forteller om en venn som jobbet i et bakeri. Og som ga dem gratis brød mens krigen raste. Det var et deilig daglig lyspunkt.

Stemningen stiger. På vegen tilbake til rehabiliteringssenteret der vi bor disse dagene i september, danser og synger de bosniske ungdommene. Siste låt fra Melodi Grand Prix ljoemer ut- over.

Om Bosnia byr på utfordringer, mangler det i alle fall ikke på mot.

Svensk/finske Toina f.v. Haris, Rizlen og Kenan fra Bosnia og svenske Caroline samt Edina fra Mostar lærer Rosenmetoden sammen.

fangetog